

greppa näringen

Medlemsbrev

Foto: Rikard Andersson

Test av ny rådgivningsmodul om integrerat växtskydd pågår

Stefan Jönsson i Skeglinge utanför Eslöv var den första att prova Greppa Näringens rådgivningsbesök om integrerat växtskydd. – Det går alltid att bli bättre säger han, även om rådgivaren Rikard Andersson skriver i rådgivningsbrevet att det råder exemplarisk ordning på gården.

FORTSÄTTNING PÅ SID 3

De populäraste rådgivningsbesöken är...

...Kontroll av foderstater för nötkötts- och lammgårdar samt Våtmarksplanering är de rådgivningsbesök som flest medlemmar är nöjda med. Nu gör vi regelbundna undersökningar om vad ni tycker.

Sid 4

Här finns pengar att tjäna

Nu har vi gjort fler beräkningar på hur ekonomi och miljö går hand i hand. Materialet finns både på webben och i en skrift.

Sid 4

Kolla förfruktsvärdet

Jordbruksverket gör nu nollrutförsök på flera platser i Sverige. Det blir en påminnelse om vikten av förfruktswärdet.

Sid 3

Nu laddar vi för nästa landsbygdsprogram!

Ska Greppa Näringen finnas för alltid? Finns det behov av en fortsatt kompetensutveckling kring miljöfrågorna i det svenska lantbruket? Vi i Greppa Näringens ledning tror det och har tankar kring hur vi vill arbeta framöver. Men frågan är vad ni lantbrukare tycker?

Vi har låtit genomföra ett antal undersökningar under våren och ställt frågor om vad som är bra med Greppa Näringen och vad som bör förändras. Kanske har just du som medlem svarat på frågor i någon av våra telefonintervjuer.

Vi känner oss stärkta av era synpunkter. Nuvarande arbete fungerar till största delen mycket bra, rådgivarna trivs med arbetet i Greppa Näringen och upplevs som kunniga av er lantbrukare. Undersökningarna ger också förslag till hur vi kan gå vidare och utveckla arbetet, många vill ha mer av nytänkande och nyheter i Greppa Näringen!

Ett exempel på ett kommande arbetssätt är att koppla rådgivningen om kvävegödsling till grödans upptag av kväve dels från gödslingen och dels från marken med hjälp av "nollrutor" – det beskriver vi lite närmare här bredvid. En annan nyhet är att vi nu förnyar vår webbplats och under hösten lanserar "Mina Greppasidor" där du kan se din rådgivningsplan och växt näringsbalans. En tredje nyhet är att använda Greppa Näringens rådgivning i arbetet med att föreslå åtgärder för ett växtskydd som integrerar förebyggande åtgärder med bekämpning, något som snart krävs enligt EU direktiv.

Vi hoppas och tror på att medel sätts av till Greppa Näringen i det kommande svenska landsbygdsprogrammet och vi räknar med besked nu i höst!

Vi arbetar för fortsättningen och är övertygade om att även du vill delta framöver.

Stina Olofsson
Projektledare,
Greppa Näringen

Foto: Cecilia Linge

Nollrutorna ger mycket information. Bilden från den 17 maj visar ett kväveupptag i rutan på 9 kg kväve per hektar och 60 kg per hektar i resten av fältet.

Nollrutor ett bra verktyg för att mäta kvävemeneralisering

Att lägga ut ogödslade nollrutor i fält hjälper dig att avgöra om en kompletteringsgiva behövs eller inte. De är också ett sätt att uppskatta förfrukts- och stallgödseffekter. Jordbruksverket har under 2013 använt handburen N-sensor för att mäta hur mycket kväve marken levererar i ett 40-tal nollrutor.

Personalen mätte grödans kväveupptag med en handburen N-sensor både i rutorna och i gödslade delar av fältet. Sedan beräknade de hur mycket kväve som marken bidragit med från stråskjutning till blomning. Nollrutorna fanns i Sveriges vetedistrikt och resultaten rapporterades varje vecka till regionernas rådgivare och på Jordbruksverkets webbplats.

Det kan vara svårt att lita på effekten av förra årets gröda och av stallgödseln. Eftersom det var olika förfrukter i flera av rutorna och vissa fält tillförts stallgödsel, kom det fram intressanta samband vid mätningarna. Förfruktseffekten beror på i vilken grad den tidigare grödan har tillfört marken kväverika växtrester och rötter. Jämfört med vete efter vete så innebär en "god förfrukt"

också en större veteskörd med bättre rotutveckling och mindre angrepp av växtsjukdomar och skadegörare.

Bästa förfrukterna för vete var konservärt följt av vitklöver, gräsfrövall och höstraps. Förfruktseffekten var i Skåne mellan 11 och 67 kg per ha, fram till och med axgång. Som exempel kan enligt beräkningar gödselgivan minska med cirka 30 kg per hektar efter raps jämfört med de år då vete odlas efter vete. Detta beror på en kombination av både kväveverkan och ökad skörd. Du kan själv räkna på ditt kvävebehov med hjälp av Greppa Näringens "Kvävesimulator" på www.greppa.nu/vaxtnaringsbalans/kvavesimulatorn. Nollrutförsöket under 2013 stämde väl överens med de beräkningarna.

Foto: Gunnel Hansson

Rikard Andersson från Hushållningssällskapet i Borgeby.

Stefan Jönsson brukar 160 hektar åker och föder upp grisar. På gården odlar han sockerbetor, höstraps, höstvetete och vår- och höstkorn. Rikard Andersson från Hushållningssällskapet i Borgeby och Stefan Jönsson gick en runda på fälten i somras och fortsatte sedan prata i köket om hur de kan förbättra växtskyddet. En viktig anledning till att Greppa Näringen startar det nya rådgivningsbesöket om integrerat växtskydd är EU-direktivet om hållbar användning av växtskyddsmedel som börjar gälla i alla EU-länder från och med 2014. Ett nytt EU-direktiv är lätt att sucka över som lantbrukare men man ska inte överdriva åtagandet och på många gårdar görs redan ett förebyggande och noggrant växtskyddsarbete.

OBEROENDET VIKTIGT

Det är första året som Stefan är med i Greppa Näringen och han uppskattar att rådgivningen är oberoende och rekommenderar andra att prova den nya rådgivningsmodulen.

– Det är risk att man lyssnar för mycket på växtskyddssäljarna, det är inte alltid det faktiska behovet stämmer med deras plan för säsongen, säger Stefan. Rikard Andersson instämmer i att sänka doserna där det går är ett av de viktigaste råden på gården.

På vissa fält finns svårbekämpade ogräs och det förebyggande arbetet är viktigt för Stefan. Finns inget ogräs behövs ingen bekämpning.

– Vi hyr in halmpressning och vill att de blåser rent maskinen innan de kommer, förklarar Stefan. Han erbjuder också den som kör att låna gårdens tryckluft för att blåsa rent när de är klara och ska åka till nästa gård men än har ingen entreprenör lånat kompressorn. Att förhindra spridning mellan gårdens fält och mellan gårdar är viktigt och Stefan tycker man ska ställa krav på maskinföraren om man hyr in. Att arbeta förebyggande mot ogräs och skadegörare är en av åtta delar i EU-direktivet. Ett annat viktigt förebyggande arbete som Stefan gjort är att ha lagt om täckdikningen på stora delar av gården.

– Det har gett mindre kvickrot och annat ogräs som sprider sig från svackor, menar Stefan. Kostnaden på 15–17 000 kronor per hektar tycker han är väl investerade pengar och

menar att det egentligen inte blivit dyrare per hektar att täckdika nu än på 70-talet.

Ett råd som Rikard Andersson ger inte bara till Stefan Jönsson utan till andra är att använda sig av nollrutor för att se effekt av bekämpningen. Det kan låta uttjatat men är fortfarande viktigt.

– Lämna en nolla vid varje bekämpning, det kostar lite tid och kan vara svårt att komma ihåg men är vettigt, säger Rikard.

Stefan Jönsson avslutar med att berätta om den andra rådgivningsmodul som nu också hunnits med, nämligen en växtnärbalans

– Jag har dragit mig lite för det, det kändes omständligt men jag förberedde och tog fram underlag och nu känns det bra att ha gått igenom vad som förs till och från gården av växtnäring, tycker Stefan.

Direktivets åtta principer

1. Förbyggande åtgärder ska användas i första hand
2. Övervakning och inventering av skadegörare
3. Användning av prognosystem och tröskelvärden där sådana finns
4. Icke kemiska metoder i första hand
5. Så målspecifika preparat som möjligt
6. Reducera användningen av kemiska bekämpningsmedel om möjligt
7. Använd resistensstrategier
8. Undersöka nyttan/effekten av genomförda åtgärder

Pengar att tjäna på miljöarbetet

I vår serie ”Har du räknat?” tittar vi på hur mycket en typgård kan spara genom att göra åtgärder som är bra för både miljön och plånboken. Nu finns skrifter för en mjölkgård, en växtodlingsgård och en grisgård. På växtodlingsgården förbättras ekonomin med 136 000 kr per år och på grisgården är den årliga resultatförbättringen hela 180 000 kr! Se alla beräkningar för de tre gårdarna på www.greppa.nu/ekonomi, där du också kan räkna på lönsamheten i dina egna investeringar.

Foto: Mårten Svensson

Nöjdheten är hög men varierar

Vi genomför nu systematiska telefonundersökningar efter Greppa Näringsens rådgivningsbesök. 30 procent av alla er som har haft ett rådgivningsbesök det senaste kvartalet blir uppringda och får svara på frågor i ca 5 minuter. De allra flesta är nöjda med sin rådgivare, både när det gäller bemötande och kunskapsnivå. 80 procent är också nöjda med sitt senaste rådgivningsbesök totalt sett. 64 procent anser att det senaste rådgivningsbesöket i Greppa Näringsen ligger nära ett idealt rådgivningsbesök. Men ni önskar er mer inspiration och fler nyheter.

Kontroll av foderstater på nötkötts- och lammgårdar samt Våtmarksplanering ligger i nöjdhetstoppen medan Uppföljningsbesök och Klimatkollen hamnar lägre. Vi arbetar nu med att se över och förbättra underlaget till flera rådgivningsbesök. Vi tycker det är mycket värdefullt att få era synpunkter på besöken och vi planerar också att använda resultaten som återkoppling till våra rådgivare så att de kan bli ännu bättre, om det nu är möjligt!

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Greppas medlemsbrev ges ut två gånger per år. Greppa Näringsen ger råd som både lantbrukare och miljö tjänar på. Hos oss får du råd om allt från kvävestrategi, växtskydd, våtmarker till utfodring och energieffektivisering. Nu finns Greppa Näringsen på Twitter. Följ @GreppaNyheter och få nyheter om projektet och om lantbrukets miljöfrågor. Du når oss på www.greppa.nu och 0771-573 456.

Ansvarig utgivare: Stina Olofsson, Jordbruksverket. Redaktör: Josefina Kihlberg, LRF

greppa näringsen